

CASTELLFORT

Enfilat en una mola
entre parets naturals de pedra

**ELS
PORTS**
és Autèntic

HISTÒRIA

Castellfort, d'origen romà, va ser fortificada pels àrabs rebent el nom de Galintort. Va ser l'últim baluard de la comarca conquistat pels cristians, l'1 d'agost de 1237, Balasc d'Alagó va aconseguir la seua rendició per bloqueig després d'alguns dies de setge. Va ser llavors quan el conqueridor va concedir als habitants de Galintort la Carta de poblament, document en el qual es consignen els drets i les obligacions que tindrien. A partir de l'any 1264, la vila estaria lligada al Castell de Morella. En 1316, Galintort va ser rehabilitat i fortificat per Pere IV El Cerimoniós. En 1410 i després de la mort del rei Martí L'Humà, esclata una guerra civil al Maestrat, tots els pobles buscaven la independència de Morella, en aquesta guerra Castellfort va jugar un paper molt important a causa de les seues característiques orogràfiques i als seus cinc portals ben protegits. Encara haurien d'esperar quasi tres segles, va anar en 1961, quan Castellfort, com la resta dels llogarets, van aconseguir la tan anhelada independència de Morella.

EL POBLE

Situat a 1.180 m sobre el nivell de la mar, està enfilat en un queixal entre parets naturals de pedra pel nord, est i oest. Dins del nucli urbà podem destacar el conjunt de la plaça de l'Ajuntament on es troben l'Església Parroquial de portada barroca i interior neorenaixentista, és de grans dimensions i va ser construïda sobre la primitiva església gòtica de menor grandària. La Confraria de Sant Antoni Abat va ser fundada pel rei Jaume I i la podem datar a mitjan s. XVI. Els porxos (s. XVII-XVIII) que antigament complien la funció de llotja comercial, en ells es troba la finestra del mirador des de la qual podem contemplar un impressionant paisatge, finalment l'Ajuntament, la primitiva Casa del qual del Consell tenia la seua entrada en la part inferior de l'edifici, al costat de la presó, a principis del segle XVIII, es va remodelar modificant l'entrada des de la plaça. La façana antiga és la més important en l'àmbit artístic, en origen seria un porxo obert, que serviria de llotja, com en la majoria d'Ajuntaments de la zona. Dins del municipi podem destacar altres immobles com la Casa dels Marquesos de Castelfort, els Monserrat, l'escut dels quals està representat a la porta de l'entrada.

TERME

Limita al nord amb el de Cinctorres, a l'oest amb el de Portell, al sud amb el de Vilafranca i Ares del Maestrat i a l'est amb el de Morella. L'orografia és accidentada, no hi ha muntanyes escarpades però tampoc plans. Els barrancs han anat excavant autèntics talls.

Les altures més importants són: El Tossal de Folch (1.301 m), Lloma de Sant Pere (1.275 m) i la Roca del Corb (1.153 m). El municipi es troba a una altura 1.180 m.

La flora està representada per la vegetació dominant en la sèrie mesomediterrània; la carrasca, el roure reboll, el pi larici, etc.

Entre la fauna destaca el conill, la llebre, el senglar, la cabra hispànica, talps i raboses. Entre els ocells destaquen el corb, la perdiu, el voltor, el falcó, l'òbila, etc.

RUTES

Dins de l'extens terme municipal existeixen nombrosos punts d'interès; paisatges agrestos com el de la Roca Marró, uns altres de gran valor ecològic com "El Bruseral", la "Serrà dels Matxos", on es troba l'antiga Nevera i on encara pasturen com antany els cavalls, mascles i rucs del municipi, el Paratge Natural de la Rambla Celumbres en la qual podem admirar l'antic "Pont de la Rambla", les llomes de Sant Pere i del Carme, on podem gaudir de les construccions en pedra en sec. Els extensos boscos de pi negral com el de la Serra Simona i el Bovalar o altres més xicotets com el de la Mare de Déu de la Font. Els nombrosos peirons i capelletes repartides per tot el terme, les velles masies abandonades...

Puntos de interés

1 Iglesia	6 Casa Rural	11 Frontón
2 Cofradía	7 Museo “El Forn”	12 Colegio
3 Ayuntamiento	8 Parque Infantil	13 Area Autocaravanas
4 Consultorio médico	9 Autoservicio	14 Farmacia
5 Aparthotel	10 Piscina	15 Fuente de Sant Roc
		16 Panadería

CASTELLFORT

ERMITA DE SANTA LLÚCIA

Forma part d'un xicotet nucli de masies, conegut com la Torre d'en Blasc. El seu origen data del s. XV, molt destruïda l'any 1936, es troba totalment restaurada.

Un dels elements destacables és el paviment de pedra amb els seus dibuixos laberíntics, que posa a prova la paciència dels qui volen desxifrar-ho. Existeix una còpia a la Plaça Major de Castelló. Els devots de Castellfort i Vilafranca fan romeria conjunta el segon diumenge després de Sant Vicent Ferrer.

MARE DE DÉU DE LA FONT

En el segle XV ja existia una xicoteta capella amb una xicoteta imatge de la Verge. L'aspecte actual del santuari correspon a la meitat del segle XVII. L'Ermitori de la Mare de Déu de la Font està format per un conjunt d'edificacions que s'agrupen entorn d'una plaça, antany tancada, són l'Església, l'hostatgeria, les cavalleries i la Sala Pintada. Declara Bé d'Interés Cultural en la categoria Monument Historicoartístic en 2007, la Sala Pintada conserva unes valuosíssimes pintures murals en blanc i negre, referents a la vida de Jesús i la Verge, realitzades en 1597. El conjunt de l'Ermitori va ser declarat monument Historicoartístic el 16/7/1979. Actualment es destina a turisme rural, amb 3 apartaments, un alberg i un bar.

ERMITA DE **SANT PERE**

Església de grans dimensions situada a 1.282 m d'altitud, d'arquitectura romànica de transició i gòtica, data dels s. XII-XIII, és una de les més antigues de la província de Castelló. Pels seus trets artístics està declarada Bé d'Interès Cultural en la categoria de Monument Històric- Artístic en 2007. Compta amb una portada adovellada de mig punt i, sobre ella, un allargat finestral romànic. Remata la seua façana una espadanya en la qual trau el cap una voluminosa campana. En el seu lateral dret es pot veure una artística porta romànica d'amples dovelles, que comunica amb la casa de l'ermità. El paviment està empedrat amb xicotets cudols, formant capritxosos dibuixos. La imatge de Sant Pere Apòstol ocupa la fornícula central de l'altar major, sent destí de diverses peregrinacions, com la dels Catinencs i la dels Peregrins de Portell.

PEDRA EN SEC

Les construccions de pedra en sec, formen un dels paisatges característics de les comarques del nord de Castelló. Formades per l'home per a la seua supervivència, la seua funció era l'abancament, l'aprofitament de terra fèrtil, el resguard de ferramentes i persones, i altres necessitats lligades a l'agricultura i la ramaderia. Al llarg dels segles, l'home ha anat configurant aquest paisatge, format per quilòmetres i quilòmetres de parets, casetes de pastor, pous, basses, porteres, gateres, etc., convertint-se, en l'actualitat, en un vertader museu a l'aire lliure.

POBLAT IBÈRIC

Descobert l'any 2006, el “Castell de Castellfort”, consistent en diversos trams d'una muralla corresponent al perímetre defensiu d'assentament, aquest sistema es completa amb el descobriment d'una torre, avantmuralls i adarbs exteriors. Aquest descobriment es converteix en un monument excepcional amb un alt valor arqueològic, situant-nos en l'època ibèrica, encara que no es descarten frases anteriors atribuïdes a l'Edat Bronze-Ferro antic. Situat a 3 km del municipi, de fàcil accés.

PEIRONS I CAPELLETES

Els peirons són monuments religiosos que servien com a punts d'adoració a Sants i Santes com la Verge del Pilar, Sant Pere Màrtir, Verge del Carme i Verge de la Font.

Un tret molt característic dels carrers de Castellfort són el gran nombre de fornícules existents que contenen panells ceràmics d'iconografia religiosa. Aquestes capelletes mostren diferents advocacions, grandària i mèrit artístic, provinents de fàbriques castellonenques i podent datar de la primera meitat del s. XVIII fins a l'actualitat.

LA NEVERA

La Nevera de Castellfort va ser construïda l'any 1703, per ser la primera medicina per als malalts. El pou és circular de 6,5 m de diàmetre i 8 m de profunditat, antigament estava coberta mitjançant construcció de parets de pedra i sostrada de fusta. La neu era utilitzada per a tractar als malalts, tallar hemorràgies, anestèsia i en temps de pesta per a baixar la febre, però també per a la conservació d'aliments i el refredament de begudes. Quan nevava, el "Consell de la Vila" convocava als veïns, a jornal de vila, és a dir, gratis, per a omplir la nevera.

FESTES I TRADICIONS

SANT ANTONI ABAT

Se celebra al gener. El mateix dia els majorals i voluntaris construeixen la barraca, a la nit, té lloc la benedicció de tota mena d'animals, posteriorment el repartiment de pastissos, aiguardent i moscatell, i finalment es crema la barraca.

SEGON DISSABTE DE QUARESMA

Té lloc la processó fins a la Mare de Déu de la Font, una vegada allí, se celebra missa, es menja a l'ermitori i a mitjan vesprada es torna al poble.

ELS CATINENCS

Se celebra el primer dissabte de maig. Aquesta romeria ja se celebrava l'any 1424, els pelegrins pregunten al Sant que els ofereixi la pluja tan necessària. Els romers ixen de Catí, les parades més importants són a la Font de l'Avellà de Catí i en la Llàcua, a l'arribada a Sant Pere els espera gran multitud de gent, i menja composta de fesols i arròs.

L'endemà tornen a Catí passant per l'ermitori de la Mare de Déu de la Font.

SANTA LLÚCIA

Se celebra al maig. La festa consisteix a acudir (generalment en vehicle) fins a l'Ermita, on se celebra una missa i posteriorment es beneeix i reparteix el rotllo comprat pel majoral de cada any.

SANTA QUITÈRIA

Se celebra al maig. La festa consisteix en l'elaboració d'una típica coca treballada i dibuixades per les dones del poble. L'endemà, aquestes coques són beneïdes i repartides en la Mare de Deu de la Font.

FESTES PATRONALS

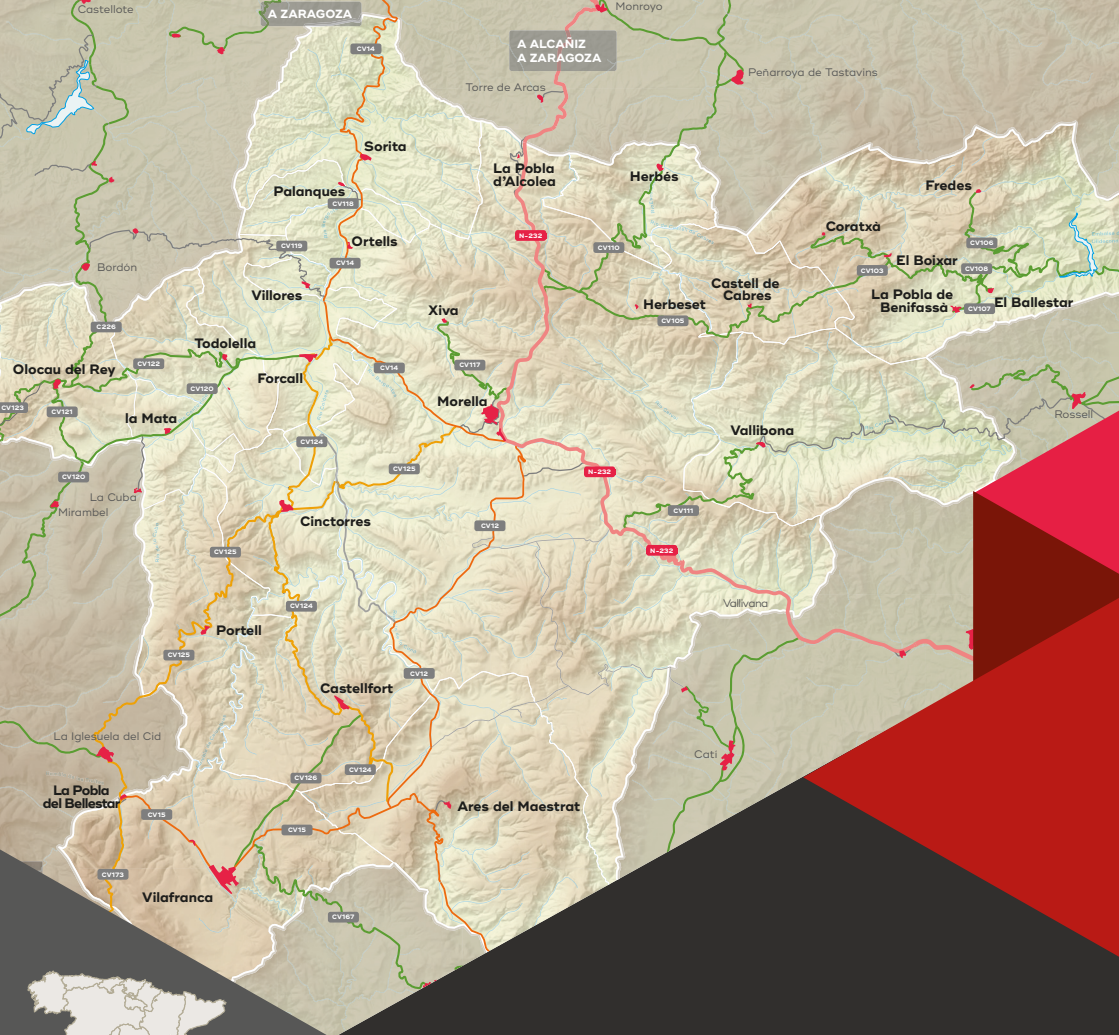
Són en honor a Sant Roc i la Mare de Déu de la Font, se celebren a la fi d'agost. Els actes concentren festejos taurins, actuacions musicals, festes per a majors, festes per a xiquets, jocs i diversos menjars de germanor.

FESTA DEL RAÏMET

Dins de les festes se celebra la Festa del Raïmet, en ella els confreres (solament homes), es reuneixen en la confraria per a menjar pa i raïm beneïts i protegir-se així del perill dels raigs. El llibre registre de Confreres i en ell pot inscriure's qualsevol home nascut.

ELS PORTS
Castellfort

Ajuntament de
Castellfort

www.elsports.es/castellfort · www.castellfort.es

Pla de Dinamització i Governança Turística de Els Ports

GENERALITAT
VALENCIANA

TURISME
COMUNITAT VALENCIANA

CASTELLÓN

DIPUTACIÓ
DE
CASTELLÓN

MANCOMUNITAT COMARCAL
Els Ports